

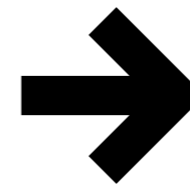
EVEN VOORSTELLEN:

'BRYCE, CHARLES BRYCE'

**Winnaar van het
Dutch Open 1916**

Het KLM Open krijgt dit jaar zijn honderdste winnaar. Velen zijn hem dus voorgegaan, maar opmerkelijk is dat we van sommigen vrijwel niets weten. Wie was bijvoorbeeld Major C. Bryce, de winnaar van 1916? Arnout Janmaat duikt in de archieven en ontdekt connecties met Winston Churchill, James Bond en Salvador Dalí. Als dat geen verhaal is...

NEDERLANDS MEEST PRESTIGIEUZE GOLFTOERNOOI, HET DUTCH OPEN, kent een roemrijke geschiedenis, die echter nog verre van volledig beschreven is. Hoe verder je teruggaat in de tijd, hoe minder informatie er is. Van

alle negenennegentig voorgaande winnaars zijn de namen keurig in lijstjes opgenomen, maar wie deze mensen precies waren, dat blijft in sommige gevallen nog steeds een raadsel. 'Major C. Bryce' bijvoorbeeld. Hij won het Dutch Open in 1916 en dat is gelijk alles wat er over hem bekend is. Een zoektocht in verschillende archieven begon en een fascinerend verhaal kwam boven water, waarin bijzondere bijrollen zijn weggelegd voor Winston Churchill, James Bond en Salvador Dalí.

GUANO

Het verhaal van Charles Alexander Bryce begint bij zijn grootvader John Paul Bryce (1817-1888). In 1840 vertrok hij vanuit het Schotse Edinburgh naar Callao, aan de Peruviaanse kust, op zoek naar roem en rijkdom. Aan de kust van de Grote Oceaan begon hij een bescheiden zaak in scheepsbenodigdheden. Niets leek op een bijzondere

toekomst te wijzen totdat er halverwege de eeuw op de kleine eilandjes voor de kust van Callao een dikke laag *guano* werd ontdekt: ingedroogde uitwerpselen van vogels. Guano was goud waard in die tijd, omdat er nog geen goed werkende kunstmest bestond. De ontdekking van guano trok een stortvloed aan gelukzoekers naar de havenplaats.

In de nabije omgeving was er maar één bedrijf dat de gebrekkige bootjes van nieuwe scheepsmaterialen kon voorzien: het bedrijf van John Bryce. Hierdoor kwam het geldschip letterlijk binnenvaren voor Bryce. Met zijn nieuwe Ierse partner William Russell Grace, die zijn vaderland ontvluchtte vanwege de hongersnood, namen de zaken een grote vlucht, zeker toen het bedrijf ook zelf guano ging 'oogsten'. Een klein leger aan Chinese koelies werd hiertoe aan het werk gezet.

De status van de familie Bryce steeg naar grote hoogte. Zoon John Pablo Bryce was bijvoorbeeld een populaire jetssetfiguur in Lima die dong naar de hand van Mercedes Candamo, een meisje uit de rijkste familie van het land. Jaren achtereenvolgens stuurde Bryce sr. grote sommen geld naar Schotse banken totdat hij zich in 1859 liet uitkopen door Grace en vertrok naar Exmouth, in het zuidwestelijk

► HUIZE BYSTOCK IN EXMOUTH.

► HUIZE MARLEY IN EXMOUTH.

► CHARLES BRYCE (LINKS STAAND) EN CAREL SNOUCKAERT VAN SCHAUBURG (RECHTS STAAND) NA AFLOOP VAN HET CLUBKAMPIONENSCAP 1918 OP DE HAAGSCHE.

gelegen Engelse graafschap Devon. Daar liet hij met zijn guanofortuin het Victoriaanse paleis Marley bouwen en kocht hij het nabij gelegen landgoed Bystock. Zoon John Pablo Bryce bleef in eerste instantie achter, maar nadat iemand uit zijn toekomstige schoonfamilie was vermoord werd het hem te heet onder de voeten: samen met zijn geliefde en haar zusters liet hij zich het land uit smokkelen. Aangekomen in Engeland trouwden John Pablo Bryce en Mercedes Candamo. Het stel kreeg vier zonen en drie dochters, waarvan Charles Alexander de oudste was.

CHURCHILL

Zo groeide Charles Alexander Bryce op in grote weelde. Huize Bystock en Marley werden gerund door een staf van meer dan twintig bedienden, die het Charles en zijn broers en zussen aan niets lieten ontbreken. De familie Bryce probeerde een positie in de Britse elite te verwerven. Vader Bryce nam hiertoe het voortouw en deed er alles aan om als 'quintessential Englishman' in de Britse upper class te worden opgenomen. Hij leefde als een zonnekoning en gaf geld uit als water. In de zomer zocht de familie bijvoorbeeld de Riviéra op, waar in Cannes gegolft werd. Over de herkomst van het familiekapitaal werd echter gezwegen. De lokale elite stelde geen vragen en liet zich de extravagante feesten in het paleis van de familie Bryce welgevallen. De informele titel 'Esquire' bevestigde de status van de familie.

Charles werd naar de chique Harrow School gestuurd voor een gedegen opleiding. Hij viel op door zijn fantastische atletische vermogen en ontwikkelde zich tot een eersteklas beoefenaar van allerlei sporten. Schieten, vissen en vooral golf waren favoriet; hij besteedde er al zijn vrije uren aan. Op Harrow kruiste Charles de degens met een beroemde tijdgenoot, Winston Churchill. Tussen Bryce en Churchill, die op Harrow kampioen schermen werd, boterde het niet, iets wat misschien wel ingegeven was door het feit dat Churchill Charles' liefde voor golf niet deelde. Op latere leeftijd zei Churchill over Charles' lievelingsspel: 'Golf is a game whose aim is to hit a very small ball into an even smaller hole, with weapons singularly ill-designed for the purpose.'

Na zijn tijd op Harrow School zocht Bryce zijn heil in het leger. Zijn eerste wapenfeit was deelname aan de Tweede Boerenoorlog in Zuid-Afrika (1899-1902), waar hij als luitenant van de Coldstream Guards de afschuwelijke 'Battle of Magersfontein' meemaakte. Bij thuiskomst in Exmouth wachtte hem een heldenonthaal. Nadat zijn moeder een boeket 'of pink and red carnations of two new varieties' was aangeboden richtte Mr. Crews, chairman of the Exmouth District Council, het woord tot de zojuist gearriveerde luitenant: 'To Charles Alexander Bryce (...). We, the undersigned residents of Exmouth, desire to express to you the great pleasure and joy we feel in being able to give you a hearty and loyal welcome home after the arduous life and duties of the South African campaign.'

Vader John Pablo greep de gelegenheid aan om zijn sociale status in de gemeente te verstevigen. Alle dorpsbewoners van Exmouth werden uitgenodigd voor een feest in het

► WINSTON CHURCHILL TIJDENS ZIJN PERIODE OP HARROW.

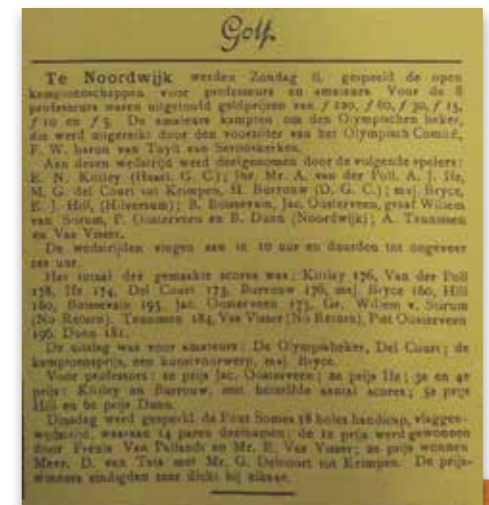
marmere paleis van de familie Bryce voor 'sports and pastimes and other amusements'. De achthonderd inwoners van Exmouth keken hun ogen uit op Bystock. Toen alle kinderen naar bed waren gebracht werden de zeshonderd volwassenen getraakteerd op een 'sit-down supper' dat werd afgesloten met een 'magnificent fireworks display'.

Niet lang na zijn terugkomst trouwde Charles met Marion Evelyn Barclay geboren Ives. Twee jaar later werd hun zoon Ivar Felix geboren.

Een volgend conflict diende zich in 1914 aan. Bryce sloot zich weer aan bij zijn regiment en werd als majoor aan Churchills Naval Division toegevoegd. In de zomer van dat jaar ontving hij een telegram: 'Be at Dover by 4 pm today'. Bryce en consorten werden vervolgens aan de kust van Oostende gedropt. Gewapend met fietskaarten probeerde het regiment de weg naar het front te vinden, met maar één doel: 'to repel the Kaiser's invading army'. Het liep anders. Het regiment raakte de weg kwijt en bij het krieken van de dag werden ze onder schot gehouden door een bataljon groengrijze soldaten, die gelukkig niet Duits maar Nederlands bleken te zijn. Dankzij deze speling van het lot bracht Bryce de oorlogsjaren in Nederland door, als geïnterneerde majoor van het Britse leger. Terwijl zijn medeofficieren en soldaten in een meer dan verschrikkelijke oorlog terecht waren gekomen, was Bryce een van de vele officieren die in Nederland geïnterneerd waren. De plotselinge aanwezigheid van Britse officieren betekende een enorme stimulans voor de sporten die zij thuis gewoon waren te spelen. Bryce bijvoorbeeld, kon zich wijden aan zijn geliefde golfspel. Op de nauw aan Buitenlandse Zaken gelieerde Haagsche Golf Club raakte hij al snel bevriend met mannen als Carel Snouckaert van Schauburg, Frederik des Tombe en Reynoud van Hardenbroek van Lockhorst.

HET OPEN KAMPIONENSCAP VAN 1916

Zo gebeurde het dat terwijl de wereld in brand stond majoor Charles Alexander Bryce zich inschreef voor 'de open kampioenschappen voor professionals en amateurs'. In 1916 werd dit toernooi op de nieuw aangelegde Noordwijkse Golf Club georganiseerd. Dit voor de tweede maal door het Nederlandsch Golf Comité georganiseerde toernooi beleefde dat jaar in alle opzichten een speciale editie. Het toernooi maakte dat jaar deel uit van de Nationale Olympische Spelen, die van 31 augustus tot en met 3 september ter vervanging van de afgelaste spelen in Berlijn en ter voorbereiding op een Nederlandse kandidatuur werden georganiseerd. De Nationale Olympische Spelen werden geen doorslaand succes; het golftoernooi was daarvoor misschien wel exemplarisch. De geplande datum van 3 september werd niet gehaald omdat men er in Noordwijk nog niet klaar voor was en naast Nederlandse amateurs deden er ook buitenlandse professionals en een Britse amateur mee. Desondanks loofde Frits van Tuyl een speciale 'olympische beker' uit voor de winnaar van

► VERSLAG VAN HET OPEN VAN 1916 IN DE NEDERLANDSCHE SPORT.

staat het woord 'brand' niet te veel op de rand?

'TERWIJL DE WERELD IN BRAND STOND, SCHREEF BRYCE ZICH IN VOOR HET OPEN'

☛ het toernooi, of liever, voor de beste Nederlandse amateur. Na de indrukwekkende zege van Gerry del Court van Krimpen in 1915 was hij ook in 1916 natuurlijk de grote favoriet van de wedstrijd, die om tien uur 's ochtends begon. Acht uur later had Bryce de overige deelnemers verbluft achtergelaten met zijn score van 166 slagen over 36 holes op de nieuwe Noordwijksche baan, zeven minder dan titelverdediger Gerry del Court en eerste professional Jacob Oosterveer. Voor laatstgenoemde was de geldprijs van 120 gulden en de wisselbeker, Del Court kreeg de olympische beker uit handen van Van Tuyll en Bryce moest zich als buitenlandse amateur tevreden stellen met het kunstvoorwerp van de Noordwijksche.

IAN FLEMING

Bryce was een geluksvogel die na de dropping bij Oostende aan de oorlog en een bijna zekere dood ontsnapte. In Nederland had hij niet alleen succes in het golfen; hij had ook geluk in de liefde. Het nichtje van eerder genoemde Des Tombe en van Hardenbroek, Ernestine barones van Hardenbroek van Lockhorst, veroverde zijn hart. Na de vrede van Versailles keerde Bryce niet terug naar zijn vrouw en zoon, maar begon een nieuw leven in Engeland met zijn Nederlandse barones, met wie hij in 1923 in Londen trouwde. Het echtpaar betrok een afgelegen woning in Westward Ho!, waar overigens de oudste golfbaan van Engeland ligt, en leidde een teruggetrokken leven. Dat gold niet voor zijn zoon Ivar, die aan een bijzondere levenswandel begon.

Ivar Felix Bryce ging in navolging van zijn vader naar een prestigieuze school, Eton in zijn geval. En net als zijn vader had de jonge Bryce een beroemde schoolgenoot, die uiteindelijk zijn beste vriend werd: Ian Fleming. Met de

vader van Ivar had Fleming de liefde voor golf gemeen. Hij probeerde deze liefde op Ivar, die niets met golf had, over te brengen. Ivar Bryce schreef er later de volgende anekdote over:

'Golf is also the product of Scotland and Ian loved it all his life. He even used to drag me out onto the beautiful, and newly completed course at Lyford Cay, the plush country club on the western tip of the island. His handicap was around eight in those days, whereas I can hardly play the game at all. We used to play with bare feet, enjoying the feel of the sunwarmed grass, and by dint of conceding me a sufficiently large number of strokes and bisques we used to have some exciting matches. Ian liked playing for reasonable monetary takes, but was inclined to reject the expenses of playing in a millionaires' paradise where green fees, electric carts, and caddies' tips could amount to twenty pounds a round. In his childhood days at Nettlebed, he explained, they played family games at Sunningdale. When the round was finished old Mrs Fleming would call her boy caddy and generously hand him a toothbrush as a tip.'

SALVADOR DALÍ

Bryce junior kende een turbulent liefdesleven. Na twee mislukte huwelijken vond hij in de Amerikaanse Josephine Hartford zijn grote liefde en zijn ticket tot een leven vol ongekende luxe, wereldreizen en beroemde vrienden. Josephine was de erfgename van George Huntington Hartford, de man die A&P tot de grootste supermarktketen van de Verenigde Staten maakte. Het fortuin van deze familie kende nauwelijks grenzen, wat onder meer blijkt uit het portret van Josephine dat Salvador Dalí in opdracht schilderde. Mr. en Mrs. Bryce

V.L.N.R.
 ► IAN FLEMING IN HET BOEK HENRY COTTON'S GOLF NOTES: 'Ian Fleming is caught at a later point in his swing, and whilst his arms could be coming to a position of rest, both his feet are firmly anchored on his heels. The body is nowhere near completely facing the hole; it is locked by the hips and "dead feet".'

► IVAR BRYCE EN IAN FLEMING.

► PORTRET VAN JOSEPHINE HARTFORD DOOR SALVADOR DALÍ.

► BOND EN GOLFENDE BONDGIRL SYLVIA TRENCH IN DR. NO.

hadden onder meer een onderkomen op Jamaica, waar Ivar naar hartelust vogels kon spotten. Hij tipte zijn vriend Fleming op een vacant stuk land in deze paradijselijke omgeving, omdat hij wist wat hij zocht. In het huis dat Fleming daar bouwde, Goldeneye, zou hij veel van zijn 007-romans schrijven. Daarbij putte Fleming veel inspiratie uit mensen in zijn nabije omgeving. Een van de boeken die hij op Jamaica schreef was *Dr. No* (1958).

In *Dr. No* gaat Bond de gangen na van Dr. Julius No die zich op de Crab Key Islands voor de kust van Jamaica schuilhoudt. Daar handelt de antagonist van Bond op de ene kant van het eiland in guano, dat hier afkomstig is van de bedreigde *spoonbirds* die zich op de andere kant van het eiland bevinden. Bond doet zich voor als ornitholoog en gaat op onderzoek uit, geholpen door bondgirl Honeychile Rider. De twee begeven zich echter op terrein van No, worden in de kraag gevat en ondergebracht in het luxe hotel dat No in een enorme rotswand heeft laten bouwen. Daar wordt Bond naar zijn naam en beroep gevraagd: 'Your name please Mister...'

'Bryce, John Bryce', antwoordde Bond. Wanneer 007 Dr. No uiteindelijk doodt, begraaft hij hem vervolgens onder de substantie waar de familie Bryce zo rijk mee was geworden.

Charles Alexander Bryce heeft de parallellen tussen *Dr. No* en zijn familiegeschiedenis niet meer kunnen lezen. De Dutch Open-kampioen van 1916 overleed in 1957 op 82-jarige leeftijd in Westward Ho!. Tot op de dag van vandaag is hij de eerste van de twee enige buitenlandse amateurs die het toernooi gewonnen hebben (de andere is Florent Gevers in 1918). En dat zal nog wel even zo blijven. ☛